

OČKOVÁNÍ PROTI COVID-19

Protože jedinou cestou, jak omezit šíření koronavirovu je co největší proočkovanost obyvatel, nabídla obec pomoc všem seniorům, kteří o očkování projeví zájem. Díky pracovnícím obce a dobrovolnicím z klubu Děti v akci se nám tak podařilo od 15.1.2021 zaregistrovat a následně zajistit odvoz na očkování proti Covid-19 několika desítkám sousedů 80+ a 70+. Jakmile to bude možné, jsme připraveni pomáhat i mladším ročníkům, a to jak s registrací, tak s odvozem do očkovacího centra. Zároveň probíhá očkování učitelů, a tak nezbyvá než doufat, že se alespoň v létě vrátí život do normálních kolejí.

Zákolanští seniori děkují pracovnícům obce za pomoc s očkováním proti Covid-19, ale i za veškerou péči a pomoc v této nelehké době. Jsme rádi, že v Zákolanech se na staré lidi nezapomíná!

OBECNÍ KRONIKY

Kroniky jsou nejen pýchou každé obce, ale i cenným zdrojem informací. Vypovídají o historii a osudech obyvatel, architektonické proměně obce, vlastnických vztazích, ale i o politické a společenské atmosféře té které doby. V obcích Zákolany, Kováry a Trněný Újezd se nejstarší kroniky dochovaly z dob první republiky a s různými pauzami zachycují dění do roku 1989.

Mezi kronikáře patřili například Josef Hroch (1929), Vilém Zima (1933), Jan Vystřel (1931), Jaroslav Pittl (1947), či dlouholetý kronikář Oldřich Doucha (do roku 1989). V obecním archivu se zachovaly i matriční a domovní knihy, kroniky spolků a řada alb s historickými fotografiemi. Do nedávna bylo tak možné studovat rodinné vztahy, složení zastupitelstev, významné události apod. přímo v obecním archivu. Zvláště fotografie jsme pak využívali při plánovaných rekonstrukcích, ale i pro srovnání původní a současné podoby bývalého cukrovaru, hospodářských stavení, obecního úřadu, ale i řady rodinných domů a zákolanských zámků. Bohužel jsme byli při kontrole ze strany Okresního archivu v Kladně vyzváni k předání těchto pro obec cenných dokumentů do depozitáře v Kladně. Nepomohlo přesvědčování ani přemlouvání, a tak je naše obec od prosince minulého roku o tyto archívni dokumenty chudší.

A jak to vypadá s obecní kronikou dnes? Od roku 2010 ji ve spolupráci s vedením obce a na základě dodaných podkladů od bývalých starostů a pamětníků sestavoval pan Ivan Balcar. Kronika je psána ručně a za každým rokem následuje obrazová příloha. V roce 2019 se kronikářské práce ujal Ondřej Klouček a rukopis byl po zvážení vyměněn za písmo z počítače. Velkou výhodou však je, že fotodokumentace je tak přímou součástí textu. V nejbližší době plánujeme reprezentativní vazbu prvních dvou svazků, které budou následně zpřístupněny k nahlédnutí všem zájemcům.

NEDOSTATEK PARKOVACÍCH MÍST

V minulých číslech jsme se několikrát zabývali problémem, který nás trápi snad ve všech částech obce. Zaparkovaná auta podél silnic nutí chodce vstupovat do vozovky, brání rozhledu a velmi často navíc devastují travnaté povrchy před obytnými domy. Protože demografický vývoj jasně ukazuje na skutečnost, že aut bude stále více, nezbyde, než do budoucna přijmout razantnější opatření a přimět vlastníky nemovitosti, aby pro svůj vozový park našli místo na svých vlastních pozemcích.

Ale ani zastupitelé nesedí s rukama v klíně a diskutují o možnostech, jak řídicím situaci usnadnit. V lokalitě u hasičské zbrojnice snad trochu pomůže úprava povrchu po dokončení opravy dešťové kanalizace, která aktuálně probíhá a měla by být ukončena během dubna. Přemýšlíme také o možnosti vybudovat parkovací stání na zahradě vedle Píanky. Jak by mohlo vypadat parkoviště, aniž bychom přišli o zelenou plochu, navrhl Pavel Sarnovský a v příštích měsících by se zastupitelé měli nejen k návrhu vyjádřit, ale stanovit požadavky tak,

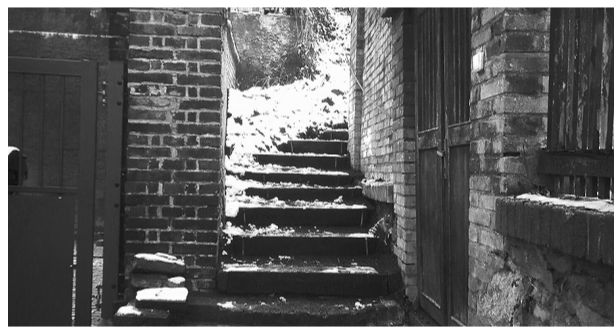
aby bylo možné připravit projekt ke stavebnímu povolení. Do budoucna nás čeká revitalizace centra obce, ale protože se jedná o velmi nákladné akce, nelze očekávat zlepšení ze dne na den.

Ve středu 27. ledna jsme si na Budči připomenuli 25 let od smrti Olgy Havlové. Kytice růžových růží a zapálená svíčka se vyjímaly ve sněhové nadílce u hrůšky polníčky, kterou jsme v roce 2018 zasadili na paměť této velké ženy u Hrobického domu.

V bývalém cukrovaru v Zákolanech opět hořelo. Náštesti se díky rychlému zásahu hasičů, mezi nimiž nechyběla i naše dobrovolná jednotka, podařilo oheň zvládnout a zabránit jeho šíření. Škody tak vznikly na dřevěném přístěnku na zpracování dřeva, ale na rozdí od roku 2012 požár nepoškodil historicky cenné objekty budov.

Šikovní pracovníci technických služeb vybudovali u školy nové schody, které využijí nejen školní děti, ale i lidé, kteří si zkracují cestu ze Zákolan na Budeč.

JARNÍ VÝSADBA

Pravděpodobně jste zaregistrovali zvláštní kovovou konstrukci za kontejnery v centru Zákolan. Jedná se o nápad, jak vylepšit centrum obce a zakrýt alespoň z jednoho pohledu kontejnery, které bohužel nelze umístit na jiné vhodné místo. Konstrukce bude osázena podle návrhu Davida Siváka popínávkami rostlinami, a to zimolezem a plaménkem. Asi ne letos, ani příští rok, ale jednou se určitě dočkáme barevné květinové zástěny, která navíc zamezí letos odpadků do Zákolanského potoka.

Letos poprvé by také měl rozkvést malý parčík na Trněném Újezdu. Doufáme, že pod vrstvou slámy přežily rostliny vysázené téměř na počátku zimy a parčík tak poskytne příjemné zázemí nejen obyvatelům obce.

Nová výsadba je také připravena kolem kapličky v Zákolanech. I tu by měly zdobit červené růže, podobně, jako je tomu u kapličky v Kovářech.

SBĚRNÝ DVŮR V KOLČI

Po dvou neúspěšných pokusech se loni podařilo získat dotaci na stavbu sběrného dvora pro obec Kolče. Otovovice a Zákolany. Umístěn bude v Kolči, která pro tento účel vyhradila prostory za bývalou farou, naproti obecnímu úřadu. Stavba bude zahájena v červnu a samotný provoz plánujeme od ledna roku 2022. S pravidly a možnostmi jeho využití budete samozřejmě v dostatečném předstihu seznámeni. Letos, pravděpodobně naposledy, využijeme systém kontejnerů. Jarní termín je stanoven na 17. dubna.

VÝROČÍ OBCE ZÁKOLANY 2021

- 240 let** pálení vápna pro stavbu pevnosti v Terezičné výstavba kaple sv. Isidora v Kovářech (r. 1781)
- 235 let** úřední uzavření kostela P. Marie na Budči (1786)
- 185 let** otevření „nového“ hřbitova na Budči (v r. 1836)
- 165 let** zprovozněna Buštěhradská dráha (r. 1856)
- 150 let** postaven cukrovar v Zákolanech r. 1871 (obytný dům cukrovaru a tzv. „kolonie“ v roce 1881)
- 145 let** vybudována hrobka K. S. Amerlinga (na Budči r. 1876)
- 130 let** založen Vzděl. a podporující spolek pro okolí Budeč
- 125 let** založena Společnost přátel staroslavné Budeč
- 125 let** vystavěna silnice z Kolče přes Zákolany na Trněný Újezd a Prahu
- 125 let** založen SOKOL Zákolany 8. 3. 1896
- 105 let** odhalení r. 1916 Husova pomníku na hřiště SOKOLA
- 95 let** začátek elektrifikace obce (r. 1926) Zákolany, Trn. Újezd a Kováry dokončena v roce 1966 (**55 let**)
- 90 let** odhalení památníku padlým vojnům v I. světové válce Zákolany 26. 7. 1931- dřve u kapličky a nyní v parku - dílo sochaře K. Zentnera, *1891 (**130 let**)
- 85 let** IV. SJEZD Samostatné hasičské župy Podbudečské pod Staroslavnou Budčí v Kovářech 21. června 1936
- 75 let** odhalení pomníku obětem II. světové války (roku 1946) v „kolonii“ v Zákolanech
- 70 let** premiéra filmu „Vstanou noví bojovníci“ v Zákolanech U Libuše (23. 6. 1951)
- 65 let** zahájena výstava kabin na fotbal. hřišti Zákolany (1956)
- 55 let** otevření kadeřnictví a holičství v domě čp. 9 v Zákolanech (1966)
- 50 let** vydání knihy o Budči Václava Davidka „Co bylo před Prahou“ (1971)
- 45 let** vybudována v Akci Z samoobsluha v Zákolanech (1976 – nyní COOP)

OSOBNOSTI

- 1100 let** česká kněžna a patronka **sv. Ludmila** († 15. 9. 921 Tetin) měla svůj legendární zemanský statek v Týnci pod Budčí
- 245 let** Jan **Nejedlý** (* 23. 4. 1776), profesor UK a představitel národního obrození – od roku 1814 užíval svůj statek v čp. 20 v Trn. Újezdě († 1834)
- 245 let** František **Paviček** (* 28.11.1776 v Kovářech 3) – architekt pražského arcibiskupství, mj. projekt Salmovského paláce na Hradčanském nám. - zemřel dne 2. 5. 1861 a uložen na Olšanském hřbitově v Praze (**155 let**)
- 160 let** Václav **Krolmus** († 24. 11. 1861), kněz a archeolog – mj. též folklorista, popsal řadu zvyků, pověr a náleží ze Zákolan, Kovár a Trn. Újezda
- 145 let** Antonín **Heller** (* 17. 3. 1856 v Trněném Újezdu 18) – kamenosochař a majitel firmy, která postavila mj. hrobku pro Antonína Čermáka, starostu Chicaga, USA.
- 125 let** Bedřich **Stefan** (*9.12.1896 Praha, † 1982 Praha) významný český sochař a medailér. Měl silný vztah k Budečsku a podle jeho přání byly – po letech – pochovány ostatky v hrobě na Budči.
- 120 let** Václav **Dřevo** (* 18. 12. 1901 v Zákolanech 55) – odborný publicista, který vydal školní čítanku *Obrázky z našich dějin*
- 110 let** Bohuslav **Eichler** (* 23. 4. 1911 v Trněném Újezdu 2) – pilot RAF, při návratu letu dne 5. 1. 1945 zahynul v Cambridge, Anglie
- 105 let** Karel **Kuttelwascher** (* 23. 9. 1916), brigádní generál noční stíhač RAF – člen Sokola Zákolany, po návratu besedoval U Libuše dne 15. 12. 1948
- 105 let** Ladislav **Zápotocký** († 16. 12. 1916 Praha), krejčí – rod Zápotockých z chalupy čp. 12 v Kovářech, průkopník sociální demokracie
- 95 let** Vratislav Jan **Žižka** (* 19. 7. 1926 v Trněném Újezdu 17), akademický malíř, grafik a básník - výstava U Libuše v září 2011 († 11. 4. 2011 Praha - **10 let**)
- 80 let** František Seraf. **Hnátek** († 16. 1. 1941 v Trněném Újezdu 10) sochař a spisovatel - pohřbený na Budči (jeho výstava r. 2013)
- 65 let** RNDr. Petr **Štorch** – geolog (* 1956) a RNDr. Helena **Štorchová** - vědecká pracovnice (* 1956) - žijí v Kovářech – mj. redaktori sborníku *Budeč 1100 let II. Příroda – krajina – člověk* v roce 2006 (**15 let**)
- 25 let** prof. Otto **Urban** († 7. 5. 1996), český historik - pohřben vedle rotundy na Budči

Připravili: Miloš a Vladimír Černých
U LIBUŠE ZÁKOLANY

Budečské rozhledy | periodičita : čtvrtletní | místo vydávání: Zákolany | číslo 57 | datum vydání: 26.3.2021 | evidenční číslo : MK ČR E 19506 | název vydavatele: Občanské sdružení Budeč | identifikační číslo: 26630249 | adresa: Kováry 3, 273 28 Zákolany | k vydání připravili: K. Škardová, L. Wittlichová, O. Klouček | grafický koncept: O. Klouček | sazba a zlom: O. Klouček | tisková produkce: I. a M. Hájkovi

BUDEČSKÉ

ROZHLEDY

LIST OBČANŮ ZÁKOLAN, TRNĚNÉHO ÚJEZDU A KOVÁR

BŘEZEN 2021 | ČÍSLO 57

Únorová sněhová nadílka nás přiměla vytáhnout ze sklepů zaprášené běžky, snowboardy, sánky a boby a sjíždět Budeč jako za starých časů.

ROZHOVOR S VÍTEM ZAVADILEM

Úvodní slovo

Milí sousedé, toto číslo je věnováno ochraně prostředí, v kterém žijeme a které chceme předat svým dětem. Pokud vás příroda a zachování její rozmanitosti zajímá, jistě vám neuniklo, že se věci mění k lepšímu.

Nejlepší zprávou je, že globálně začal fungovat pud sebezáchovy. Z celého světa přichází překvapivé novinky. Německo končí s uhlím a autům se spalovacím motorem brzy zavoní umíráček. Čína chce dosáhnout nulových emisí, tak stavi větrné elektrárny jako o závod a už nyní má větrný výkon větší než Evropa, Afrika, Blízký Východ a Latinská Amerika dohromady. Americká Rutgersova univerzita úplně odstupuje od investic do fosilních paliv, což před ní udělaly i univerzity Cambridge a Oxford v Británii. British Petroleum, Total a Shell vkládají miliardy dolarů do větrných elektráren na moři. Zezelenal i Wall Street, protože investice do ropy a uhlí jsou stále rizikovější.

Odvracenou stránkou je, že přesun peněz k obnovitelným zdrojům energie je stále poháněn chamtivostí. Nejbohatší investoři - dnes de facto vládní zeměkoule - předpokládají, že lidstvo bude spotřebovávat stále více a více energie pro výrobu stále více a více zbytečných věcí. Jak si žádá zákon trvalého růstu. O omezení spotřeby se nemluví.

Asi jen mladá generace ví, že jsou i jiné cesty do budoucnosti než technologie. Zkusme jim naslouchat. Třeba i u nás v Zákolanech. Vždyť Rád Otomíra Uhlíka získalo hned pět dětí, jak si můžete přečíst na třetí straně.

Přeji vám krásné a zelené Velikonoce.
Ondřej Klouček

Něco můžeme dělat i my!

VÍT ZAVADIL SE NARODIL V ROCE 1953, ŽIL POTÉ NA SLOVENSKU, NA MORAVĚ A V ZÁPADNÍCH ČECHÁCH. OD ROKU 1993 ŽIJE V BUŠTĚHRADĚ. PŮVODNĚ VYSTUDOVAL LÉKAŘSKOU FAKULTU UNIVERZITY KARLOVY A PRACOVAL JAKO LÉKAŘ, PO AUTOHAVÁRII SE ALE ZAČAL PRACOVNĚ VĚNOVAT SVĚ VÁŠNI - ZOOLOGII A OCHRANĚ ŽIVOČIŠŮ, ZEJMÉNA PLAZŮ, OBOJÍZELNÍKŮ, KORYŠŮ A PTÁKŮ.

Je znám také jako prozaik a hudební kritik, dnešní rozhovor s ním ale povedu za komisi pro životní prostředí jako se znalcem přírody, který obci pomáhá mj. s vytipováním vhodných lokalit pro vytvoření tůní a rybníčků v nivě Zákolanského potoka.

Začnu trochu osobně. Vždycky si vzpomenu, jak jsi byl kdysi na Štědrý den na houbách v lese za Kovářskými stráněmi a zastavil ses u nás ukazat svůj úlovek - plný košík hub, které bych já osobně nikdy nesebral, ale které byly podle všeho základem pro skvělou vánoční smaženici. Jak je to dnes s našimi houbami? Co nám houby říkají o stavu naší přírody?

Nebyla to smaženice, nýbrž obligátní vánoční stůl u nás: polévka z penězovky sametonohé, hlívy ústříčné po mlynářsku a salát z Pekingského zeli s uchem Jidášovým. Kromě některých vyloučených extrémně háklivých hub, které ze střední Evropy vymizely, protože byly citlivé na změny v atmosféře, potažmo na kysele deště, houby reagují především na vlhkostní poměry. Tedy negativně reagují na sucho, případně na vedro. Po loňských říjnových deštích byla úroda podzimních hub velmi dobrá a z těchto dešťů „žijí“ dodnes i zimní houby, které jsem jmenoval výše. Nejvíce trpí suchem jarní houby, konkrétně smrž, kalíšník, polnička raná, podtrnky a řada nejedlých, ale krásných houbiček. Kačenka česká roste velmi brzy - v březnu a za-

O houbách a o obojízelnících jsi psal také do sborníku Budeč 1100 let. Tvůj hlavní příspěvek, který vedl později k vyhlášení Zákolanského potoka Evropsky významnou lokalitou, byl ale o racích. Jak vzpomínáš na ty chvíle, kdy jste se s panem Mourkem brodili potokem, a pod kameny objevovali překvapivě vitální populaci raka říčního i raka kamenáče?

Bylo to pěkné chvíle, kdy se pár lidí z Kladenska spojilo a pracovali spolu. Vyvrcholením toho byl ovšem tento článek: Čílek V., Sádlo J., Zavadil V. (2010): Návrh na vyhlášení přírodního parku Okolí Budeč. - Bohemia centralis 30: 139-160. Tehdy jsem přizval ke spolupráci dvě mediálně známé osobnosti, jelikož jsem se domníval, že jejich jména mají takovou váhu, že se návrh přírodního parku hned tak někdo neodvážá smést se stolu. A povedlo se, Krajský úřad přijal všechny naše argumenty dokonce v maximální variantě.

Vedle již zmíněných oblastí přírody jsi také uznávaný ornitolog, na několika DVD vyšly tvé nahrávky hlasů ptáků ČR. Rád vzpomínám například na noční výpravu za hlasy sov na Kovářských stráněch. I díky tobě máme dnes v krajině nejen tradiční budky pro denní ptáky ale i pro sovy, což mimo jiné určitě pomohlo alespoň trochu regulovat loňské přemnožení hrabošů. Během letošní zimy jsme u nás v obci diskutovali příčiny úbytku ptáků v naší přírodě. Můžeme s tím něco dělat?

Dělat můžeme. Ale asi opravdu jen něco. Malickosti, třeba ty budky. Za úbytkem ptáků stojí úbytek hmyzu a úbytek zeleně. Úbytek hmyzu může každý, kdo má zahrádku nebo pozemek, pozastavit či zpomalit. A to tím, že nebude vysékat trávník sečkami do anglického trávníku, nebude používat insekticidy apod. A šetřit zeleně. Např. u Buštěhradu se obnovuje polní cesta, což je nesmírně záslužné. Respektive cesta tam jakási byla, lemovaná křovinami a náletovými stromy. Bohužel přijela firma, která má obnovu cesty na starosti a vyřezala kroviny (ne všechny, našťásti). To už loni na jaře. Prý tam bude sázet stromy. To se nestalo. Ale snad se tak stane. Jenže tím pro firmu vše končí. Už pak nikoho nezajímá, že vysázené stromy vyžadují

Pokračování na str. 2

následnou péči a bez ní většinou uschnou. To vidíme u silnic. Pijde mi přímo zvrhlé vyřezat zeleň, která se uchytila sama a namísto toho tam něco uměle vysázet. Polní cesta není zámečkový park nebo botanická zahrada. Postup firmy se dá vysvětlit jen tím, že bez vyřezání keřů a bez výsadby stromů není zakázka pro danou firmu lukrativní. A zde je jádro problému. Ve společnosti, kde jde jenom o peníze se těžko něco rozumného = normálního prosazuje. A to mluvíme jen o ptácích, kteří hnízdí na stromech či v dutinách stromů či v keřích. Polní ptáci jsou na tom mnohem hůře. V řepkových velkolánech, které jsou chemicky ošetřovány, hnízdění nemohou.

To, jakým způsobem se „obnovují“ aleje, je ve většině případů strašné. Často jsou použity nevhodné (např. kulturní javorů a jasanů) nebo dokonce nepůvodní druhy dřevin, stromy jsou vysázeny blízko sebe atp. A vysazením to bohužel často končí. Nestáčí ale jen zalévat výsadbu a následně stromy profezávat (v případě ovocných), ale i sekat trávu mezi nimi a odvázet posekaný materiál. Pokud se někde seká, tak se většinou tráva mulčuje nebo ponechá na místě, což zvyšuje (již tak dost vysoké) zatížení půdy živinami a místo meze s mařeldouškovou tak vznikne nevýhodný pás s bršlicí a kopřivami. Ne vždy je nutné a účelné sázet stromy – často je vhodnější se dobře starat (pravidelně a správně sekat) o meze na okrajích cesty. Na výsadbu se ale lépe shánějí dotace.

Dalším problémem je přeměna nezapevněných polních cest v asfaltové silničky či cyklostezky. Na nezapevněných cestách sbírá potravu řada druhů polních ptáků (skřivani, strnadi, koroptve...). Vyasfaltování, doprovázené často nevhodnou výsadbou stromů, tyto jedinečné biotopy nenávratně zničí. A to nemluvíme o úhynu plazů a obojživelníků na cyklostezkách.

Já osobně si jako cyklista cyklostezky užívám a jde asi spíš o to nastavit je přes vzácné biotopy, zbytečně neasfaltovat a umět přibrzdit, když se přes cestu plazí užovka nebo skáče žába. Co nám vlastně říkájí o stavu krajiny stavy obojživelníků?

Rikají nám hodně. Že je krajina nemocná. A nedivme se, že pak i lidé jsou nemocní. V tropech se domlouvají skupiny lidí a skupují zbytky pralesů. Někdy to jsou i Češi. Jejich cílem je zachovat prales, který by jinak byl vykáčen a půda by byla využita k pěstování banánů, sóji a dalších plodin, kterými jsou zavalena nákupní centra. Zase je to o penězích. Ale ani u nás nemusíme chodit daleko. Pan Karbus z Hřešic, obec v Kladenském okrese na hranici s okresem Rakovník, zakoupil nebo si pronajal zamokřené pozemky, na nichž nechal vybagrovat tůně pro obojživelníky. Jenom tak, a taky proto, že v dětství slyšával žabí koncerty, které měl rád. A vadilo mu, že slyší v okolí svého bydliště jen letadla a auta a žaby ne. To, jak to udělat, je snad jediné řešení, které obojživelníkům opravdu pomůže. Pomůže také i vodnímu hmyzu a vodním ptákům.¹ Malé refugium (útočiště) pro obojživelníky si můžeme vytvořit i na vlastní zahrádce. To se v uvedených publikacích také dočtete jak. Nebo také v připravované knize Stromy mě znají jménem.² Zde je návod, jak si upravit zahradu, aby sloužila i živočichům, kteří žijí již jen kolem ní. Protože v rozsáhlých řepkových lánech, ve zplundrovaných lesích či přeřbených rybnících již žít nemohou. Tato kniha by měla vyjít do letních prázdnin.

Co si myslíš o tom, že je dnes ekologie často viděna černobíle v protikladu „dobře pro člověka/špatně pro přírodu“ a naopak?

Nastíněné černobíle vidění je vysloveně technokratické a scestné, protože se zapomíná na jednu podstatnou věc. A to, že člověk není vládcem země, ale naopak její součástí. Sice nezanedbatelnou, ale velice zranitelnou. To vidíme nejlépe dnes v době pandemické krize. Co se týče Covidu 19, jsme nejhorší na světě, protože si každý myslí, že si může dělat, co chce

a nepripouští si, že nějaký nepatrný virus může s lidmi, respektive s lidstvem pořádně zamávat. „Platím si sociální a zdravotní pojištění, tak ať se doktoři starají“, si myslí většina lidí. Nedávno jsme stáli před kolapsem zdravotnictví, nikde není psáno, že se to nemůže opakovat.

Kterým rostlinám či živočichům vložene svědčí intenzivní lidská přítomnost ve středních Čechách - zemědělství, průmysl, výstavba? Komu zmizeli přirození nepřátelé a mohou se tak neomezeně množit?

Z rostlin je to boševník velkolepý, netýkavka žláznatá a křídlatka japonská. To jsou druhy, které zavlekl do naší přírody člověk. Jsou velmi agresivní a vyhubí veškerou ostatní flóru. Dále pak třeňba křovištní, kterou rychle zarůstají neobhospodařované louky. A konečně ona nešťastná řepka. Viděl jsem na řadě míst v naší vlasti, že řepka se rozšířila i do některých rezervací a tam přerůstá původní chráněnou květinu. To je neštěstí. Z ptáků se daří některým druhům krkavcovitých ptáků, především strakám, sojkám a krkavcům. Naopak ubýlo vran. Nevím, zda nejsou pod tlakem krkavců. A moderní doba se vším všudy prospívá zdivočelým holubům. Sojky, straky a holubi nemají v naší přírodě přirozené predátory, protože stavy jestřábů klesly na minimum. Kromě toho, že dříve byli jestřábi strílení jako škodná, je zdicimovala nějaká nemoc. Nemoci ptáků

Vzácna užovka hladká bývá často zaměňována se zmijí. Vyskytuje se např. na Kovářských stráních, u budečské rotundy a i přímo v Zákolanech.

se sem šíří především obchodem s exotickými druhy ptactva. (Podobně se rozšířil i coronavirus nadměrným cestovním ruchem a obrovským a zbytečným globálním obchodem.) Stavy strak a sojek se zvýšily především díky tomu, že tyto ptáci osadili města, a také kvůli omezení pronásledování ze strany člověka. Dříve je myslivci intenzivně likvidovali. Ale nemluvil bych o přemnožení – tyto druhy pouze využily současného stavu a volné potraviny níky ve městech i v krajině. Podobně osadil intravilány i lesní hřivnáč – před 30 lety ještě výlučně lesní druh dnes hnízdí nejen ve vesnicích, ale i v centru Prahy. Ten však, na rozdíl od zdivočelých holubů, památkám neškodí.

Četl jsem zajímavý článek, že stejně jako proti šíření koronaviru používáme omezení sociálních kontaktů, prevenci šíření exotických nemocí mezi ptáky by mohlo pomoci omezení rizika přenosu nákazy na krmítkách. Odborníci doporučují využívat krmítka pouze v zimě, od jara do podzimu je vhodnější ptáky lákat na přirozené prostředí na zahradě. Krmítka je důležité pravidelně čistit a je dokonce žádoucí hlásit nemocné ptáky České společnosti ornitologické.³ Co bys nám v téhle oblasti doporučil?

Nemohu doporučit více, než ornitologická společnost. O nemocech zvířat se toho zatím všeobecně málo ví. Důležité je nekrmít ptáky od dubna do října. Shlukují se na krmítkách i v hnízdní době a infekce se zbytečně mezi nimi šíří. Z naší krajiny téměř vymizel zvonek zelený, který je na určitý typ patogenu zvláště náchylný.

Jsou nějaké rostliny (živočichové), kterým bychom na Budečsku měli pomoci s rozšiřováním? Nebo naopak bránit jejich šíření?

Z agresivních a nepůvodních rostlin jsou to především výše jmenované druhy. Ale nejsem botanik, obraťte se na botanika kladenského muzea. Ptákům pomůžeme především vyvěšováním budek, ponecháváním rozsáhlých křovin. A nekáčet či nemýt žádnou zeleň v době hnízdní ptáků, tedy od března do poloviny prázdnin. Ale tímto argumentem operovali ornitologové dlouhá léta např. u lesů – většinou marně. Můžeme však ovlivnit dobu kácení na našich pozemcích či v soukromých lesích. V současné době nejvíce ubývají dříve naprosto běžní ptáci zemědělské krajiny, jako je strnad obecný, skřivan polní či koroptev. Pomoci jim můžeme zachováním diverzifikované mozaikovitě krajiny a třeba právě péčí o meze. Pečovat o meze na svém katastru (kolem veřejných cest) může v podstatě každá obec.

Čím se Budečsko odlišuje od jiných krajín v blízkosti Prahy?

Je to členitá a diverzifikovaná enkláva uprostřed rozsáhlých poli. Velmi cenná je drobná mozaika různých biotopů.

Hodně se diskutuje o vlivu činnosti člověka na nezpochybnitelné oteplování planety a s tím související změny podnebí. Pozoroval jsi nějaké konkrétní změny ovlivněné tímto globálním trendem i v chráněném území přírodního parku okolí Okoře a Budeče?

Já momentálně do okolí Okoře jezdím málo, ale v celé republice umírají lesy – borovice, smrky, modřiny. Vedrem a suchem, kůrovec je pak sekundárně napadl. Stav vody ve vodních tocích byl do loňského října na minimum a některé drobné potůčky vyschly docela (a není v nich voda ani teď). Ve Vrapickém lese odumřela kromě jehličnanů také většina osik a některé břízy. To je naprostá katastrofa, bude-li tento proces dále postupovat.

Když to zkusíš shrnout, jaký je celkový stav a výhled přírody na Budečsku? A co můžeme udělat pro to, abychom i nadále žili v krásném údolí plném viditelného i skrytého života?

Na Budečsku to ještě není tak zlé a važe si toho. Určitě by stálo za to zbudovat pár rybníčků či lépe mokřadů či tůní v blízkosti vodních toků. Ale ne aby do rybníčků byli vysazeni kapři. Mám na mysli rybníčky bez ryb nebo s plevelnými rybkami. Ale to by bylo na dlouhou diskusi. Dobře by jistě bylo, kdyby obec koupila co nejvíce okolních pozemků a starala by se o ně výše nastíněným způsobem. V tom mohu pomoci.

Moc děkujeme za tvoji nabídku, řada tvých nápadů je pro nás dlouhodobě cennou inspirací. Jako ornitolog jsi například významně přispěl ke strategii obce při péči o přírodní památku Kovářské stráně a její okolí a teď nám pomáháš při vytváření vhodných míst pro tůně v nivě Zákolanského potoka. A nejen obci, ale i některým sousedům, kteří by si chtěli tůně a rybníčky udělat na svých pozemcích (takže u nás přírodní pozemky jako jsou mokřady obec za tímto účelem nejspíš kupovat nebude muset). Při dnešní vycházce na Mokřých lukách, jejímž cílem bylo vytvářet vhodná místa pro rybníčky a tůně, jsi byl překvapen některými druhy ptáků, které jsi v údolí pod Budčím slyšel. Prosím, můžeš na závěr říci, kteří to byli?

Zpívali tam střizlík obecný, brhlík lesní, žluna zelená, pěnkava obecná, sýkora modřinka, sýkora koňadra, sýkora babka, strnad obecný, červenka obecná, ozýval se i dlask tlušťozobý, drozd zpěvný a kos černý. Viděli jsme i mlynářika dlouhocasého, holuba hřivnáče, rehka domácího a káň lesní. Největší radost mi však udělal katastrofálně ubývající zvonek zelený.

Děkují ti za rozhovor! Vladimír Dobeš

¹) Pro užší zájemce o tuto problematiku mohou doporučit tuto publikaci: Zavadil V., Sádlo J., Vojta J. (eds.) (2011). Biotopy našich obojživelníků a jejich management. Metodika AOPK ČR, AOPK ČR, Praha, 178 pp. Lze si ji objednat na adrese AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 - Chodov nebo na e-mailové adrese knihovna@nature.cz.

²) Cílek V., Mačura V. (v tisku): Stromy mě znají jménem. Do-kořán, Praha, 303 pp

³) vice viz článek: <http://www.emiweb.cz/118603>

Zvonek zelený

Jak spolu věci souvisí

Je zvláštní, jak spolu věci souvisí. Někdy si všimnete malé drobnosti, a když začnete odkrývat proč se tak děje, rozkryjete globální problém. Co mě přimělo k takovému tvrzení?

Před pár týdny i v naší obci napadl sníh. A právě to mě po roce opět přimělo nasypat ptáčkům. Rozbil jsem pár ořechů a koupil pytel slunečnice a vše nasypal do krmítka. Po několika dnech jsem šel přidat, ale... V letech minulých by krmítko bylo již dávno prázdné, ale letos jako by se semínka a ořechů nikdo nedotkl. To mě zaujalo a tak jsem začal krmítka sledovat.

Co by to bylo za zimu bez tradičního masopustu? Do toho letošního sice promluvil epidemie koronaviru, přesto si děti připravily masopustní masky a veseli ve třídách. Mateřská škola se ve čtvrtek 18. února vydala na masopustní pochůzku za paní Ma-

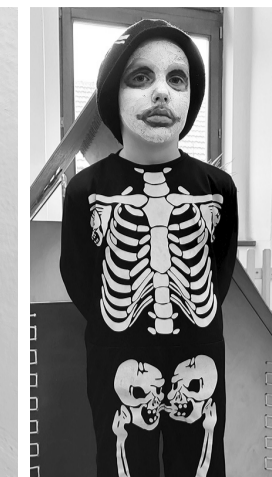
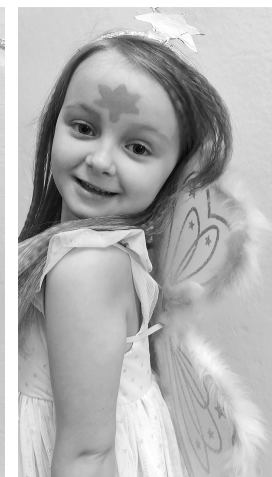
rii Kamenickou do Týnce (Koleč). Paní Kamenická děti za vinnování odměnila výběrnými koblíhami. Děti si krásně užily radovánky na sněhu na zahradě školy i na Budči. Pro většinu z nich byla vesnice zasypaná sněhem velkým překvapením. Naše škola byla počátkem února zařazena do Pokusného ověřování obsahu, metod a organizace kombinovaného vzdělávání v základních a středních školách, které vylhalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Kombinovaná forma výuky má podporovat vzdělávací autonomii žáka, samostatní dovednosti, samostatnou individuální i skupinovou práci. Dále má posilovat kompetence k učení, komunikační a prezentační dovednosti nezbytné pro samostatnou práci a pro reflexi výsledků učení.

Je skvělé, že z velké většiny jde o děti, kterým pomáhali jejich rodiče. Právě mladí lidé nejlépe chápou nutnost chránit svět, ve kterém budou jednou žít. Všech sedm vítězů dostane diplom na závěr školního roku a já jdu připravovat bronzové dlaždice do chodníku slávy. Zasadíme je při nejbližší vhodné příležitosti. Ta přijde při výstavbě nových chodníků v centru obce.

Onďřej Klouček

Jiří Šup

ZPRÁVIČKY Z VAŠÍ ŠKOLKY A ŠKOLY POD BUDČÍ

4. ledna 2021 se nám po vánočních prázdninách vrátily děti do mateřské školy a žáci do 1. a 2. ročníku. 20. ledna byla s ohledem na výskyt nákazy COVID-19 v 1. ročníku na základě doporučení Krajské hygienické stanice poslána tato třída do karantény. 3., 4. a 5. ročník postupně znovu navázal formou distanční výuky.

1. března 2021 došlo na základě zhoršení epidemiické situace k uzavření všech mateřských škol a na distanční výuky přešel i první a druhý ročník naší školy.

Co by to bylo za zimu bez tradičního masopustu? Do toho letošního sice promluvil epidemie koronaviru, přesto si děti připravily masopustní masky a veseli ve třídách. Mateřská škola se ve čtvrtek 18. února vydala na masopustní pochůzku za paní Ma-

rii Kamenickou do Týnce (Koleč). Paní Kamenická děti za vinnování odměnila výběrnými koblíhami.

Děti si krásně užily radovánky na sněhu na zahradě školy i na Budči. Pro většinu z nich byla vesnice zasypaná sněhem velkým překvapením.

Naše škola byla počátkem února zařazena do Pokusného ověřování obsahu, metod a organizace kombinovaného vzdělávání v základních a středních školách, které vylhalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Kombinovaná forma výuky má podporovat vzdělávací autonomii žáka, samostatní dovednosti, samostatnou individuální i skupinovou práci. Dále má posilovat kompetence k učení, komunikační a prezentační dovednosti nezbytné pro samostatnou práci a pro reflexi výsledků učení.

Je skvělé, že z velké většiny jde o děti, kterým pomáhali jejich rodiče. Právě mladí lidé nejlépe chápou nutnost chránit svět, ve kterém budou jednou žít. Všech sedm vítězů dostane diplom na závěr školního roku a já jdu připravovat bronzové dlaždice do chodníku slávy. Zasadíme je při nejbližší vhodné příležitosti. Ta přijde při výstavbě nových chodníků v centru obce.

Onďřej Klouček

Zákolanské letní příměstské tábory 2021

Přestože doba kovidová volnočasovým aktivitám moc nepřeje, plánujeme i letos o letních prázdninách uspořádat již tradiční příměstské tábory. Věříme, že se situace do léta zklidní a že za přísnějších hygienických podmínek se nám povede tábory uskutečnit.

Díky již třetí dotaci (projekt Děti v akci III! reg. číslo CZ.03.1.51/0.0/0.0/19_107/0016293) máme prostředky na 8 táborových turnusů. Pokryjeme tedy celé léto a našich služeb tak bude moci využít více rodin.

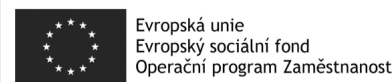
Příměstské tábory budou probíhat v době 8.00 – 16.00 od pondělí do pátku. Základnou bude klubovna na OÚ Zákolany, kde dokážeme zajistit odpovídající hygienické zázeší. Program bude probíhat hlavně v okolí Zákolan. Díky dotaci můžeme tuto službu nabízet téměř zdarma – vybíráme jen symbolický poplatek na potřeby do lékárničky, hygienické potřeby, případně na vstupné a jízdné. Také si děti budou nosit jídlo na celý den. Po rodičích pak budeme potřebovat, aby s námi spolupracovali v administrativních záležitostech (potvrzení ze zaměstnání).

Termíny jednotlivých turnusů:

5. – 9. 7. 2021
12. – 16. 7. 2021
19. – 23. 7. 2021
26. – 30. 7. 2021
2. – 6. 8. 2021
9. – 13. 8. 2021
16. – 20. 8. 2021
23. – 27. 8. 2021

V případě zájmu o libovolný počet turnusů, jsou přihlášky k dostání na klubové emailové adrese detivakcie@gmail.com. V případě jakýchkoli dotazů se obraťte na naši koordinátorku Zuzanu Kočířovou - zuzana.kocirova@gmail.com nebo na tel. 774099781.

Těšíme se na léto a na vaše děti! Klubáci

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Řády Otomíra Uhlíka znají své nositele

V naší venkovské hře o snížení uhlíkové stopy přijalo účast 12 soutěžících. Průběh hry jsme protáhli z roku 2019 i do roku 2020, aby nové návyky mohly přejít do krve. Ve finále sedm bojovníků nejen dosáhlo požadovaného limitu 1000 bodů, ale dokonce jej několikanásobně překročilo. Gratulujeme:

**Pavla Pazderová Merlinová
Markéta Ptáčková
Stefanie Svičková
Eliška Břejchová
Josefina Ondráčková
Mája Schwetzková
Dominik Sikora**

Je skvělé, že z velké většiny jde o děti, kterým pomáhali jejich rodiče. Právě mladí lidé nejlépe chápou nutnost chránit svět, ve kterém budou jednou žít. Všech sedm vítězů dostane diplom na závěr školního roku a já jdu připravovat bronzové dlaždice do chodníku slávy. Zasadíme je při nejbližší vhodné příležitosti. Ta přijde při výstavbě nových chodníků v centru obce.

Onďřej Klouček

KNIŽNÍ KOUTEK

Našemu sousedovi Jakubovi Hussarovi vyjde v červnu u nakladatelství Argo dvoudílný román O TU. Vydavatel uvádí:

Historický životopis pojednávající o strastiplné cestě kultury Talů na odlehlý sklád-kosvět Coraab a jeho následné kolonizaci. Ústřední postavou knihy je ctihodná Tal Kusa-Gammah, první z dlouhé linie coraabských Pánů Těžby, která se na sklonku života svěruje čtenáři se svým pohnutým osudem. Díky jejímu autentickému svědectví dnes můžeme nahlédnout na události počátku coraabského letopiscu očima ženy, která se svými odvážnými činy navždy zaplala do historie. Obsáhle debutový román Jakuba Hussara je jednou z neambicióznějších českých science fiction posledních dekády. Tvorbu svého fiktivního vesmíru se Jakub věnuje více než dvacet let a kniha, stejně jako dříve úspěšná karetní online hra ze stejného světa, plně dosvědčuje neuvěřitelnou propracovanost tohoto vesmíru i autorův poutavý smysl pro detail.

MATEŘSKÁ ŠKOLA ZÁKOLANY OZNAMUJE, ŽE DNE

12. KVĚTNA 2021
PROBĚHNE OD 16:00 DO 18:00
ZÁPIS DO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Zápisu a seboru přineste:
- rodný list dítěte
- občanský průkaz zákonného zástupce
- vyplněnou a lékařem potvrzenou přihlášku (k vyzvednutí v MŠ nebo na webu školy)
- k zápisu se dostavte i s dítětem

Kontakty:
www.skolazakolany.cz
email: mszakolany@email.cz
tel: 315 602 165
mobil: 774 333 026 (ZŠ),
774 333 027 (MŠ)

ÚPRAVA ZÁPISU DO 1. TŘÍDY

S ohledem na aktuální vývoj pandemie nebude moci zápis do 1. ročníku proběhnout způsobem, na jaký jsme byli zvyklí. Přestože je v běžných podmínkách zápis do 1. třídy za přítomnosti dětí a rodičů významnou událostí v životě rodiny i školy, letošní zápis se uskuteční

V DISTANČNÍ PODOBĚ OD 1. DUBNA DO 30. DUBNA 2021.

Žádosti o přijetí k základnímu vzdělávání a dotazník pro rodiče lze vytyknout z webových stránek školy, příp. jsou k vyzvednutí v sekretariátu školy.

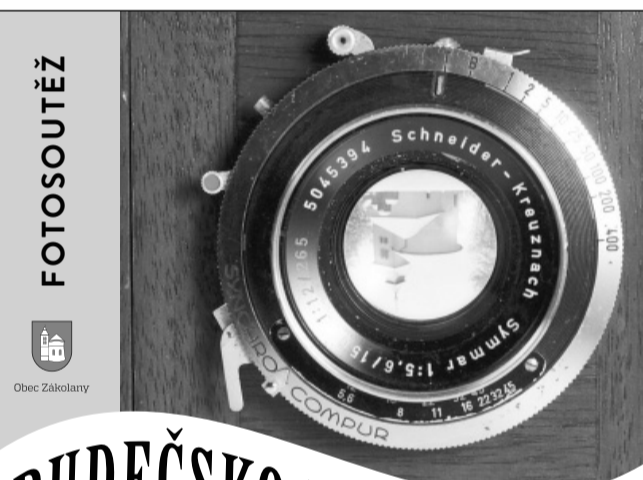
Žádost mohou zákonní zástupci doručit následujícími způsoby:

- do datové schránky školy
- e-mailem s elektronickým podpisem zákonného zástupce
- poštou (rozhodující je datum podání na poštu)
- osobním podáním ve škole v pracovní dny od 8 do 12 hodin.

K žádosti o přijetí k povinné školní docházce přikládáte kopii rodného listu dítěte, a to buď v digitální podobě, nebo v papírové podobě.

Pokud na konci školního roku bude z epidemiologického hlediska situace příznivá, uspořádáme pro přijaté děti a jejich rodiny společné setkání dodatečně. Tato schůzka bude zaměřena na seznámení se s prostředím školy, vzdělávacím programem, učitelé atp.

Děkujeme za pochopení a těšíme se na vaše děti.

BUDEČSKO V OBRAZECH

Obec Zákolany
vyhláše fotografickou soutěž
pro amatéry ve dvou věkových kategoriích

TÉMA:

1. PŘÍRODA - KRAJINA, FAUNA, FLORA
2. LIDÉ - PORTRÉTY, OSLAVY, SVÁTKY
3. ARCHITEKTURA, PAMÁTKY, RŮZNÉ

Jak se soutěže zúčastnit?

Jak již téma soutěže napovídá, fotografovat lze vše, co se týká Budeče a okolí (Zákolany, Trněný Újezd, Kováry). Každý, kdo se chce soutěže zúčastnit, nominuje 1 až 2 své nejlepší fotografie za danou kategorii. Můžete tedy poslat 2 fotografie za jedno téma nebo maximálně 6 fotografií za všechna tři témata. Fotografie zaslete v elektronické podobě na adresu:

fotosoutez.zakolany@protonmail.com

a ke každé fotografii přidejte stručný popis, např. její název, případně odkud je nebo co Vás napadlo při focení daného okamžiku. Doporučený formát je JPEG, velikost do 10MB. Doporučujeme využít službu Ushovna.cz.

Uzávěrka soutěže je 31. května 2021.

Poté budou všechny fotografie vystaveny na webu, kde budete moci hlasovat a vybrat tak nejkrásnější fotografie. O posouzení umělecké kvality požádáme odbornou porotu ve složení: Otto M. Urban, Filip Wittlich a Marek Višňovský.

Slavnostní vyhlášení vítězů proběhne 30. června 2021.

Pokud to pandemická situace na podzim dovolí, mohli bychom zorganizovat i výstavu. Nejspíšejší fotografie bychom rádi využili i na nové publikace, webové stránky obce, nástěnný kalendář či do obecní kroniky.

Tak tedy „pojďme a fotme“!

V případě, že si nevíte rady se stažením a odesláním fotografie nebo řešíte jinou nejasnost, obraťte se prosím na pracovnice OÚ nebo na tel. 602 118 564.